

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Majandus- ja rahaliidu reformimise ettepanekud (detsember 2017)“

(2018/C 387/06)

Raportöör: Christophe ROUILLON (FR/PES), Coulaines'i linnapea

Viitedokumendid: Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega nähakse ette sätted liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamiseks

COM(2017) 824 final

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule ja Euroopa Keskpannale „Euroopa majandus- ja rahandusminister“

COM(2017) 823 final

Ettepanek: nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Valuutafond

COM(2017) 827 final

Teadmiseks:

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule ja Euroopa Keskpannale „Edasised sammud Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimiseks: tegevuskava“

COM(2017) 821 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega nähakse ette sätted liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamiseks

(COM(2017) 824 final)

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 7

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Kuna majandus- ja finantskriis on püüdnud mitmele liikmesriigile suure valitsemissektori võla, on valitsemissektori võla mõistliku taseme suunas vähenemiseks olulised liikmesriigipõhiste numbriliste eelarve-eeskirjade raamistik ja selle eesmärk parandada riigi vastutustundliku eelarvepoliitika järgimist, samas tõhusalt parandades ELi toimimise lepingust tulenevate eelarvet käsitlevate kohustuste järgimist. Sellise raamistiku keskmes peaks eelkõige olema struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgi kindlaksmääramine, mis on riikide eelarveasutustele nende iga-aastaste otsuste tegemisel siduv. Eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgid võimaldavad võtta arvesse liikmesriikide erinevaid valitsemissektori võla suhteid SKPsse ja jätkusuutlikkuse riske, sidudes võlataseme muutuse kontrollväärtusega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 1.</p>	<p>Kuna mitmed liikmesriigid on vastamisi nii suure valitsemissektori võla kui ka avaliku sektori alainvesteeringutega, on valitsemissektori võla mõistliku taseme suunas vähenemiseks olulised liikmesriigipõhiste numbriliste eelarve-eeskirjade raamistik ja selle eesmärk parandada riigi vastutustundliku eelarvepoliitika järgimist, samas tõhusalt parandades ELi toimimise lepingust tulenevate eelarvet käsitlevate kohustuste järgimist. Pärast riikliku tasandi läbipaistvat ja demokraatlikku menetlust peaks sellise raamistiku keskmes eelkõige olema struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgi kindlaksmääramine, mis on riikide eelarveasutustele nende iga-aastaste otsuste tegemisel siduv. Eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärgid võimaldavad võtta arvesse liikmesriikide erinevaid valitsemissektori võla suhteid SKPsse ja jätkusuutlikkuse riske ning võimalike struktuurireformide läbiviimist liikmesriigi tasandil, et pakkuda Euroopa lisaväärtust Euroopa jagatud või toetavate pädevuste osas, millel võib olla märkimisväärne sotsiaal-majanduslik mõju, sidudes sel viisil võlataseme muutuse kontrollväärtusega, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 12 (ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta) artiklis 1.</p>

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 8

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Et saavutada struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärk ja seda taset ka hoida, peavad liikmesriigid koostama järjekindla kohandamiskava, mis põhineb eelarveasutuste kontrollitavatel näitajatel. Riikide eelarve planeerimine, mida toetab valitsemissektori kulude kava, mida on kohandatud kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmete mõjuga, soosib eelarvesuundumuste jälgimisel tõhusust, läbipaistvust ja vastutust. Et siduda kavad tihedalt keskpika perioodi üldise eelarvetulemusega ning tagada ja suurendada riikide vastutust eelarvepoliitika eest, tuleks valitsemissektori kulusid sisaldava keskpika perioodi kasvukava, millest on maha arvatud kaalutusõigusel põhinevad tulumeetmed, koostada kogu perioodiks, nagu on sätestatud iga liikmesriigi põhiseaduslikus õiguskorras. Kava tuleks koostada niipea, kui uus valitsus ametisse astub, ja aastaeelarved peaksid sellest lähtuma, et tagada kindel lähenemine keskpika perioodi eesmärgile.</p>	<p>Et saavutada struktuurse eelarvepositsiooni keskpika perioodi eesmärk ja seda taset ka hoida, peavad liikmesriigid koostama järjekindla kohandamiskava, mis põhineb eelarveasutuste kontrollitavatel näitajatel. Riikide eelarve planeerimine, mida toetab valitsemissektori kulude kava, mida on kohandatud kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmete mõjuga, soosib eelarvesuundumuste jälgimisel tõhusust, läbipaistvust ja vastutust. Et siduda kavad tihedalt keskpika perioodi üldise eelarvetulemusega ja võtta samas arvesse nii liikmesriikide eesõigusi maksustamise valdkonnas kui ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 110–113, tuleks valitsemissektori kulusid sisaldava keskpika perioodi kasvukava koostada kogu perioodiks pärast läbipaistvat ja demokraatlikku menetlust, nagu on sätestatud iga liikmesriigi põhiseaduslikus õiguskorras, kaasates kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning majandus- ja sotsiaalpartnerid partnerluse ja mitmetaandilise valitsemise põhimõtete kohaselt, tagades sel viisil riikide suurema vastutuse eelarvepoliitika eest. Aastaeelarved peaksid kavast lähtuma, et tagada järkjärguline lähenemine keskpika perioodi eesmärgile.</p>

Motivatsioon

— Valitsemissektori kulusid sisaldav keskpika perioodi kasvukava ei võimalda iseenesest tagada ja suurendada riikide vastutust eelarvepoliitika eest.

— Kasvukava ei saa kehtestada üheaegselt nii ametiajaks kui ka uue valitsuse ametisse astumisel.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 9

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Tänu oma tulevasele positiivsele mõjule võib pikaajalist jätkusuutlikkust toetavate struktuurireformide tegemine õigustada muudatusi keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavas, tingimusel et reformidel on tõendatavalt positiivne mõju eelarvele, mida kinnitab stabiilsuse ja kasvu pakti menetlusnõuete kohaselt tehtud hindamine. Majanduse stabiliseerimise lihtsustamiseks peaksid erandlikud asjaolud – euroala või kogu liidu tõsine majanduslangus või ebatavalised sündmused, mis on väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli, kuid millel on tugev mõju eelarvele – võimaldama ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast, kui selline kõrvalekaldumine ei ohusta keskpikas perspektiivis rahanduse jätkusuutlikkust.</p>	<p>Euroopa lisaväärtust andvate ja ELi pädevusvaldkondadega seotud suurte struktuurireformide või pikaajalist jätkusuutlikkust toetavate avaliku sektori investeeringute tegemine võib õigustada muudatusi keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavas, tingimusel et reformidel on tõendatavalt positiivne mõju eelarvele, mida kinnitab stabiilsuse ja kasvu pakti menetlusnõuete kohaselt tehtud hindamine. Majanduse stabiliseerimise lihtsustamiseks peaksid erandlikud asjaolud – ühe või mitme liikmesriigi, euroala või kogu liidu tõsine majanduslangus või ebatavalised sündmused, mis on väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli, kuid millel on tugev mõju eelarvele – võimaldama ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eesmärgist või selle suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kavast, kui selline kõrvalekaldumine ei ohusta keskpikas perspektiivis rahanduse jätkusuutlikkust.</p>

Motivatsioon

- Teatavaid avaliku sektori investeeringuid, mis toovad kaasa otsesest ja kontrollitavat pikaajalist positiivset eelarvemõju majanduskasvule ja riigi rahanduse jätkusuutlikkusele, peetakse võrdväärseteks suurte struktuurireformidega stabiilsuse ja kasvu pakti raames. Stabiilsuse ja kasvu pakti investeerimisklauslit tuleb lisaks arvesse võtta riiklike eelarve-eeskirjade sõnastamisel.
- Riikide tasandil eelarve-eeskirjade raamistiku kehtestamise puhul tuleb arvesse võtta võimalikke erandlikke olukordi, mis mõjutavad üht või mitut liikmesriiki, viimata sellegipoolest majanduslanguseni kogu euroala või liidu puhul.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 17

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p>Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 13 on sätestatud, et eelarvepoliitikat ja muid kõnealuses lepingus käsitletud teemasid arutatakse valitsustevahelistel kohtumistel, mida peavad Euroopa Parlament ja lepinguosaliste valitsused aluslepingutele lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) II jaotise kohaselt. Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada seda tava piiramata, kuna selline dialoog aitab suurendada demokraatlikku vastutust liidu majanduse juhtimise valdkonnas.</p>	<p>Majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 13 on sätestatud, et eelarvepoliitikat ja muid kõnealuses lepingus käsitletud teemasid arutatakse valitsustevahelistel kohtumistel, mida peavad Euroopa Parlament ja lepinguosaliste valitsused aluslepingutele lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) II jaotise kohaselt. Nendes kohtumistesse kaasatakse Euroopa Regioonide Komitee ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee. Käesolev direktiiv kinnitab seda tava, kuna selline dialoog aitab suurendada demokraatlikku vastutust liidu majanduse juhtimise valdkonnas.</p>

Motivatsioon

Valitsustevaheliste kohtumiste tava aitab kaasa demokraatliku vastutuse tõhustamisele liidu majandusjuhtimise raames ning seda tuleb seetõttu rõhutada. Lisaks tuleb tunnustada Euroopa Regioonide Komitee tegelikku osalemist nendel kohtumistel.

Muudatusettepanek 5

Artikli 2 punkt a

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artikkel 2 Mõisted	Artikkel 2 Mõisted
[...]	[...]
Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:	Lisaks kasutatakse järgmisi mõisteid:
a) „erandlikud asjaolud“ – väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli toimuv ebatavaline sündmus, millel on suur mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile, või euroala või kogu liidu tõsine majanduslangus;	a) „erandlikud asjaolud“ – väljaspool asjaomase liikmesriigi kontrolli toimuv ebatavaline sündmus, millel on suur mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile, või ühe või mitme liikmesriigi , euroala või kogu liidu tõsine majanduslangus;

Motivatsioon

Vt põhjenduse 9 muudatusettepanekut.

Muudatusettepanek 6

Artikli 3 lõike 2 punkt a

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artikkel 3 Vastutustundlik eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsioon	Artikkel 3 Vastutustundlik eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsioon
[...]	[...]
a) Aastaeelarvete puhul tuleb tagada lõike 1 punktis a osutatud keskpika perioodi eesmärgi järgimine või sellele lähenemine, tagades eelkõige kõnealuse lõike punktis b osutatud valitsemissektori kulukava järgimise. Kooskõlas liidu õigusraamistiku menetlusnõuetega keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kava koostamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse selliste oluliste struktuurireformide elluviimist, millel on pikaajaline otsene positiivne mõju eelarvele, mis nt suurendavad võimalikku kestlikku kasvu, ja seega tõendatav mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele.	a) Aastaeelarvete puhul tuleb tagada lõike 1 punktis a osutatud keskpika perioodi eesmärgi järgimine või sellele lähenemine, tagades eelkõige kõnealuse lõike punktis b osutatud valitsemissektori kulukava järgimise. Kooskõlas liidu õigusraamistiku menetlusnõuetega keskpika perioodi eesmärgi suunas liikumiseks tehtavate kohanduste kava koostamisel võivad liikmesriigid võtta arvesse selliste oluliste struktuurireformide elluviimist, mis võivad Euroopa tasandil avaldada positiivset sotsiaal-majanduslikku mõju, aga ka avaliku sektori investeringute tegemist või Euroopa struktuuri- ja investeringute Fondide kaasrahastamist , millel on pikaajaline otsene positiivne mõju eelarvele, mis nt suurendavad võimalikku kestlikku kasvu, ja seega tõendatav mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele.

Motivatsioon

Teatavaid avaliku sektori investeeringuid, mis toovad kaasa otsest ja kontrollitavat pikaajalist positiivset eelarvemõju majanduskasvule ja riigi rahanduse jätkusuutlikkusele, peetakse võrdväärseteks suurte struktuurireformidega stabiilsuse ja kasvu pakti raames. Stabiilsuse ja kasvu pakti investeerimisklauslit tuleb lisaks arvesse võtta riiklike eelarve-eeskirjade sõnastamisel.

Muudatusettepanek 7

Artikli 3 lõige 4

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<p style="text-align: center;"><i>Artikkel 3</i></p> <p>Vastutustundlik eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsioon</p> <p>4. Liikmesriigid määravad sõltumatud organid, et jälgida lõike 1 ja 2 täitmist. Sõltumatud organid esitavad avalikud hinnangud, et selgitada välja:</p> <p>(a) lõike 1 punkti a kohase keskpika perioodi eesmärgi ja lõike 1 punktis b osutatud valitsemissektori kulukava asjakohasus. Hindamisel võetakse arvesse aluseks oleva makromajandusliku prognoosi usutavust, valitsemissektori kavandatud kulude ja tulude täpsustatet ning suurte struktuurireformide võimalikku otsest pikaajalist positiivset mõju eelarvele;</p> <p>(b) keskpika perioodi eesmärgi ja valitsemissektori kulukava järgimine, sealhulgas tõsine oht kalduda märkimisväärselt kõrvale keskpika perioodi eesmärgist või selle poole liikumiseks tehtavate kohanduste kavast;</p> <p>(c) lõikes 3 osutatud erandlike asjaolude esinemine või lõppemine.</p>	

Motivatsioon

Kõikidel liikmesriikidel on juba avaliku sektori asutused, mis saavad sõltumatult hinnata valitsemissektori kavandatud kulusid ja tulusid. Ei tohiks luua uusi, ebamäärase legitiimsusega asutusi, et mitte seada ohtu riiklikku vastutust eelarvepoliitika eest.

Muudatusettepanek 8

Lisada uus artikkel pärast artiklit 5.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<p style="text-align: center;">Uus artikkel</p> <p style="text-align: center;">Parlamentidevahelised konverentsid</p> <p><i>Nagu nähakse ette Euroopa Liidu lepingule lisatud protokoll nr 1 (riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus) II jaotises, määravad Euroopa Parlament ja riikide parlamendid üheskoos kindlaks Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide komisjonide esindajaid hõlmavate konverentside korraldamise ja edendamise, et arutada liidu eelarvepoliitikat ja majandusjuhtimist. Nendes kohtumistesse kaasatakse liidu nõuandvad organid, st Euroopa Regioonide Komitee ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee.</i></p>

Motivatsioon

Vt muudatusettepanekut 4, mis käsitleb põhjendust 17.

II. POLIITILISED SOOVITUSED**EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE**

1. tunneb heameelt komisjoni soovi üle viivitamata reformida ja süvendada majandus- ja rahaliitu ajal, mil Euroopa majandus on taastumisetapis, tagades seejuures, et toetatakse nii euroalasse kuuluvate kui ka sinna mittekuuluvate liikmesriikide lähenemist üksteisele. 2008. aastast alates on kriis välja toonud euroala institutsioonilise raamistiku nõrkused ning võetud meetmed ei ole piisavad, et tagada selle stabiilsus ja jõukus võimalike uute majanduslike ja rahaliste vapustuste puhuks. Komitee rõhutab, et vähene lähenemine ja ühtekuuluvus liidus ning majanduse ja panganduse ebakindlus mõjutavad eeskätt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, eriti kriisist tuleneva sotsiaalsete kulutuste suurenemise, piiratud investeerimissuutlikkuse ning avalike teenuste nõuetekohase kvaliteeditaseme säilitamise seisukohast ⁽¹⁾;

2. toetab sellise fiskaalvõimekuse loomise põhimõtet, mis on suunatud euroala vastupanuvõime suurendamisele ning tulevaste euroala liikmetega toimuva lähenemise ettevalmistamisele. Seda fiskaalvõimekust tuleb siiski rahastada muudest omavahenditest kui need, mis on ette nähtud Euroopa Liidu eelarve rahastamiseks, et kõnealune finantsvõimekus ei kattuks EL 27 käsutuses olevate ELi programmidega. Lisaks peaks see võimekus jääma väljapoole ELi eelarvevahendite ülempiiri arvestust;

3. peab lisaks kahetsusväärseks, et komisjoni 31. mail 2018 esitatud ettepanekus suunatakse see võimekus struktuurireforme toetavatele meetmetele, mis ei ole tingimata seotud lähenemisega euroalal, ja Euroopa investeringute stabiliseerimise vahendile suhteliselt tagasihoidlike, maksimaalselt 30 miljardi euro suuruste laenude vormis, ning tegeliku lähenemisrahastu tarvis nähakse ette vaid 2,16 miljardit eurot;

4. on nõus struktuurireformide võimaliku Euroopa kaasrahastamisega riiklikul tasandil, kui need viiakse ellu kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega ELi pädevusvaldkonda jäävate meetmete puhul, mis annavad Euroopa lisaväärtust ja märkimisväärset positiivset majanduslikku mõju. 31. mail 2018 esitatud määruse ettepanekut, millega luuakse reformide tugiprogramm kogueelarvega 25 miljardit eurot, käsitleb komitee eraldi arvamuses;

⁽¹⁾ Komitee arvamus „Aruteludokument majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta aastaks 2025“. Võeti vastu 30. novembril 2017. Raportöör Christophe Rouillon (FR/PES): <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2017-03197-00-01-ac-tra-et.docx>

5. leiab seejuures, et uute rahastamisvahendite rahastamine ei tohiks toimuda ühtekuuluvuspoliitika vahendite arvelt ⁽²⁾ ⁽³⁾;
6. kordab oma üleskutset majanduspoliitika, aga ka sotsiaalpoliitika paremaks kooskõlastamiseks Euroopa poolaasta raames ning kutsub üles parandama kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist käitumisjuhendi abil ⁽⁴⁾;
7. rõhutab, et praegused Euroopa kontrollieeskirjad ja -menetlused ei võimalda tõhusalt ära hoida liidu liikmesriikide eelarvete tasakaalustamatust ega puudujääke, samuti puudub neil demokraatlik õiguspära;
8. võtab teadmiseks Euroopa Komisjoni ettepaneku riigivõlakirjadega tagatud väärtpaberite (SBBS) kohta, mille eesmärk on suurendada integratsiooni ja mitmekesistamist Euroopa finantssektoris. Komitee tunnustab, et põhimõtteliselt ei kaasne riigivõlakirjadega tagatud väärtpaberitega riskide ja kahjude jagamist euroala liikmesriikide vahel ning et sellised võlakirjad võimaldaksid nõrgendada pankade ja suveräänsete laenusajate vahelist seost ja vähendada riigivõlakirjade eelisseisundit. Siiski kordab komitee oma kahtlusi selles osas, kuidas vähendab riigivõlakirjade „ümberpakendamine“ väärtpaberistatud finantstoodeteks riske, selle asemel et neid reguleerimata finantsturu osalistele hajutada ⁽⁵⁾;
9. rõhutab pakilist vajadust kujundada välja pangandusliit ja peab kahetsusväärseks, et Euroopa Ülemkogu on lükanud selle lõpuleviimiseks koostatud tegevuskava vastuvõtmise edasi juunisse 2018. Komitee toetab jõupingutusi vähendada pankade ebatõenäoliselt laekuvate ja viivislaenude mahtu, viies samal ajal astmeliselt sisse Euroopa hoiuste tagamise skeemi;

Ettepanek: nõukogu direktiiv, millega nähakse ette sätted liikmesriikides vastutustundliku eelarvepoliitika ja keskpika perioodi eelarveorientatsiooni tugevdamiseks

10. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku, mille eesmärk on kaasata stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu sisu Euroopa õigusraamistikku, nagu on sätestatud stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 16. Komitee kahtleb siiski, kas direktiivi ettepaneku kasutamine on õiguslikult, poliitiliselt ja demokraatlikult asjakohane (võttes aluseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 14). Selles nähakse ette üksnes konsulteerimine Euroopa Parlamendiga, mis ei anna seetõttu tagatist läbipaistvaks ja demokraatlikuks otsustamiseks, mis asja tuuma arvesse võttes on ometi vajalik;
11. rõhutab seejuures, et stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu kohaselt tuleb see integreerida rakendamisel saadud kogemuste hindamise alusel, kuid näib, et komisjon ei ole seda põhjalikult teostanud ega avaldanud. Selline hindamine oleks pidanud esile tooma avaliku sektori investeeringute murettekitava olukorra ELis. Eurostati kohaselt langes avaliku sektori investeerimine liidus 2008. aasta 3,4 %-lt SKPst 2016. aastal 2,7 %-ni. Samal ajal langesid kohalike omavalitsuste investeeringud veelgi enam, st 1,5 %-lt SKPst 2008. aastal 1,1 %-ni 2016. aastal, ning mõnes riigis oli olukord palju tõsisem ⁽⁶⁾. Komitee tõdeb seejuures kahetsusega, et eelarve konsolideerimise poliitikasuunad mõjutavad sageli kõige enam avaliku sektori investeeringuid, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tasandil, kuigi just omavalitsused vastutavad rohkem kui poolte avaliku sektori investeeringute eest ELis ning need investeeringud mõjutavad otse kohalikku majandust ja Euroopa kodanike igapäevaelu. Sellega seoses tunneb komitee lisaks avaliku sektori investeeringute kasvava tsentraliseerituse pärast; omavalitsuste tehtud investeeringute osakaal on märkimisväärselt langenud võrreldes 1990. aastatega, mil see oli 60 % ⁽⁷⁾. Samuti oleks hindamisega tulnud tuua esile kriisi ja konsolideerimispoliitika tagajärjed paljude riikide ja piirkondade sotsiaalkulutustele ja heaoluriigi teenustele;

⁽²⁾ Komitee resolutsioon „Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ühissätete määruse muutmine struktuurireformide toetuseks“. Võeti vastu 1. veebruaril 2018: <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2017-06173-00-00-res-tra-et.docx>.

⁽³⁾ Komitee arvamus „Muudetud struktuurireformi tugiprogramm ja uued euroala eelarvelised toetusvahendid“. Raportöör: Olga Zrihen (BE/PES). Võeti vastu 22. märtsil 2018. <http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cor-2018-00502-00-00-ac-tra-et.docx>

⁽⁴⁾ Komitee arvamus „Euroopa poolaasta juhtimise parandamine: käitumisjuhend kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks“. Raportöör: Rob Jonkman (NL/ECR). Võeti vastu 11. mail 2017. ELT C 306, 15.9. 2017, lk 24.

⁽⁵⁾ Vt Euroopa Regioonide Komitee 30. novembri 2017. aasta arvamus „Aruteludokument majandus- ja rahaliidu süvendamise kohta aastaks 2025“ punkt 22.

⁽⁶⁾ Eurostat: valitsussektori kapitali kogumahutus. Kood: tec00022. Esialgsed andmed 2016. aasta kohta. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tec00022&language=en>.

⁽⁷⁾ Euroopa Komisjoni seitsmes aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta. September 2017, lk 168. http://ec.europa.eu/regional_policy/et/information/cohesion-report/

12. tunneb seetõttu muret asjaolu pärast, et komisjoni ettepanekus ei käsitleta avaliku sektori investeeringuid, seda enam, et varem on tunnustatud investeeringutega seotud paindlikkuse vajalikkust, eeskätt komisjoni 2015. aasta jaanuari samateemalises teatises⁽⁸⁾, ning et teatavatel avaliku sektori investeeringutel on pikaajaline positiivne ja kontrollitav mõju majanduskasvule ning seetõttu riigi rahanduse jätkusuutlikkusele. Komitee tuleb sellele lisaks meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikes 3 sätestatakse, et enne ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse käivitamist koostatud ettekandes võetakse „arvesse ka seda, kas eelarvepuudujääk ületab riigi investeerimiskulutused, samuti kõiki muid asjassepuutuvaid tegureid“;

13. tuleb lisaks meelde, et komitee seadis kahtluse alla komisjoni tõlgendava teatise pakutava õiguskindluse ning leidis, et on vaja võtta arvesse alainvesteeringu taset riiklikul või piirkondlikul tasandil, et avaldada tegelikku mõju kohalike ja piirkondlike omavalitsuste investeerimissuutlikkusele⁽⁹⁾. Komitee arvates kinnitab seda analüüsi 23. mai 2018. aasta teatis stabiilsuse ja kasvu paktiga võimaldatava paindlikkuse läbivaatamise kohta⁽¹⁰⁾, kuna selles sedastatakse, et alates 2015. aastast on vaid neli liikmesriiki taotlenud struktuurireformide klausli ja/või investeerimisklausli kasutamist, samas kui pea pooled liikmesriikidest oleksid täitnud struktuurireformide klausli kasutamise tingimused. Tingimus, mille kohaselt peab liikmesriik investeerimisklauslist kasusaamiseks olema majandusraskustes, on tõepoolest märkimisväärselt piiranud selle kasutamist. Ka nõue järgida puudujäägi 3 % ülempiiri osas kindlusvaru kolme aasta jooksul on osutunud mõningate liikmesriikide jaoks takistuseks. Komisjon tunnustab ka ise, et (tõlgendava teatise) mõju riiklike investeeringute mahule on keeruline täpselt hinnata. Seepärast näib vajalik laiendada teatise kohaldamisala, et tagada mõju investeeringute tasandil;

14. kordab uuesti oma nõuet mitte arvestada liikmesriikide ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste avaliku sektori kulutusi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, üleeuroopaliste võrkude ja Euroopa ühendamise rahastu kaasrahastamisel stabiilsuse ja kasvu pakti määratletud avaliku sektori või samaväärsete struktuuriliste kulutuste hulka ilma lisanõudeid esitamata, arvestades, et need investeeringud on oma olemuselt kvaliteetsed Euroopa investeeringud;

15. märgib, et ELi toimimise lepingu protokoll (nr 12) kohaselt vastutavad liikmesriigid avaliku halduse sektori (sh kõigi valitsustasandite) puudujäägi eest. Samas aga mõjutavad ELi eelarve-eeskirjad Euroopa kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi väga erinevalt. Nende mõju sõltub a) sellest, kuidas liikmesriigid on ELi eelarve-eeskirjad riiklikku õigusesse üle võtnud, b) liikmesriigi eelarvelise detsentraliseerituse tasemest, c) kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevuste ulatusest ning d) nimetatud omavalitsuste rahalisest olukorrast, mis võib isegi riigisiselt tugevalt erineda;

16. palub komisjonil uuesti avaldada valge raamatu, milles tuuakse välja ELi tasandi avaliku sektori investeeringute tõhususe tüpoloogia avaliku sektori kulutuste aruandes vastatavalt selle pikaajalisele mõjule⁽¹¹⁾;

17. leiab, et riikide tasandil eelarve-eeskirjade raamistiku kehtestamisel direktiivi abil tuleks arvesse võtta võimalikke erandlikke olukordi, mis mõjutavad üht või mitut liikmesriiki, viimata sellegipoolest majanduslanguseni kogu euroala või liidu puhul;

18. kordab oma muret Eurostati arvepidamise süsteemi ESA 2010 pärast, mida rakendatakse 2014. aasta septembrist ning milles ei eristata kulutusi investeeringutest. Teatavates liikmesriikides tähendab nende standardite ülevõtmine riiklikku õigusse seda, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused peavad rakendama investeeringute ülemmäärasid elaniku kohta aastas. Niisugune ülemmäär takistab eelkõige kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel tagada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide projektide puhul nõutavat kaasrahastamist. Lisaks ei luba selline ülemmäär omavalitsustel, kellel on varuks rahalisi vahendeid, käivitada suuri investeerimisprojekte, mis ei ole eelnimetatud fondidega seotud. Komitee kutsub seetõttu Euroopa Komisjoni esitama aruande ESA 2010 elluviimise kohta;

19. tõdeb, et stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirju saab mõistlikult, ilma liigse raamatupidamisalase loovuseta käsitleda avaliku sektori investeeringute amortisatsioonieeskirjadele muutmise abil, st esimesel aastal ei arvestata kulude hulka investeeringu kogumaksumust, vaid amortiseerimine toimub investeeringute eeldatava kasutusaja jooksul nagu eraettevõteteski;

⁽⁸⁾ Euroopa Komisjoni teatis „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine“. 13. jaanuar 2015. Viide: COM(2015) 12: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:52015DC0012&from=EN>.

⁽⁹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Stabiilsuse ja kasvu pakti kehtivate nõuete paindlikum kasutamine“. Võeti vastu 9. juulil 2015. Raportöör Olga Zrihen (BE/PES). ELT C 313, 22.9.2015, lk 22.

⁽¹⁰⁾ COM(2018) 335 final.

⁽¹¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Avaliku sektori kulutuste tõhususe parandamine ELi tegevusega hõlmatud valdkondades“. Raportöör: Catuscia Marini (IT/PES) ELT C 19, 21.1.2015, lk 4.

20. leiab, et stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingu artiklis 13 sätestatud parlamentidevaheliste kohtumiste tava aitab kaasa demokraatliku vastutuse suurendamisele liidu majandusjuhtimise raames ning seda tuleb seetõttu direktiivi ettepanekus rõhutada. Ent komitee nõuab ametlikku otsust oma osalemise kohta nendel kohtumistel, et tunnustada vajadust kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemise järele majandusjuhtimises;

Ettepanek: nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Valuutafond

21. leiab, et Euroopa Finantsstabiilsuse Fond ja sellele järgnenud Euroopa stabiilsusmehhanism olid äärmiselt vajalikud vahendid majandus- ja finantskriisi lühiajaliseks haldamiseks. Komitee märgib siiski, et Euroopa stabiilsusmehhanismi raames tehtavad otsused ei ole piisavalt läbipaistvad, et vajalik ühehäälsus on võimalik takistuste allikas ning et need vahendid jäävad Euroopa õigusraamistikust välja;

22. võtab teadmiseks, et komisjoni ettepanek kaasab Euroopa stabiilsusmehhanismi Euroopa esmasesse õigusesse, muudab selle – euroalasse mittekuuluvate liikmesriikide õigusi kahjustamata – Euroopa Parlamendi ees vastutavaks ning kehtestab sellele kohustuse avaldada aruandeid ja raamatupidamise aastaaruandeid, järgida dokumentidele juurdepääsemise eeskirju ning vastutada Euroopa Pettuste vastase Ameti ja Euroopa Ombudsmani ees;

23. toetab seejuures komisjoni ettepanekut, milles nähakse ette, et olulised otsused, eeskätt finantsabi andmise kohta, tehakse kaalutud hääleteenamusega 85 % eraldatud kapitali alusel ning mitte ühehäälselt, mis peaks hõlbustama otsuste tegemist;

24. toetab samuti Euroopa Valuutafondi kasutamist turvavõrgu või toetuslahendusena ühtse kriisilahendusfondi jaoks, mis on pangandusliidu põhielement, kui selle vahendid ei ole piisavad, et hõlbustada raskustes suurte pankade kriisilahendust;

25. soovib siiski muuta fondi nime, et tagada loetavus ja selgus kodanike seisukohast; ELi toimimise lepingu artiklis 127 on sätestatud, et Euroopa Keskpang koos Euroopa Keskpankade Süsteemi riiklike keskpankadega määratleb ja viib ellu rahapoliitikat. Kuna kavandatud määruses käsitletud fond ei osale selles mingil määral, ei tohiks selle nimi sisaldada mõistet „valuuta“ ning komitee leiab, et sobivam nimetus oleks Euroopa toetusfond või Euroopa stabiilsusfond;

Teatis „Euroopa majandus- ja rahandusminister“

26. kiidab heaks komisjoni teatise Euroopa majandus- ja rahandusministri ametikoha loomise kohta, sest asjaomane isik oleks ühtlasi nii Euroopa Komisjoni asepresident kui ka eurorühma esimees, kandes seega kahekordset legitiimsust ning kehastades majandus- ja rahaliidu juhtimise suuremat demokraatlikku vastutust ning selgust. Siiski tuleks täpsustada, kuidas neid ametiülesandeid täidetakse, et vältida eelarveotsuste tegemisel veelgi ulatuslikumat tsentraliseerimist;

27. tuletab meelde oma toetust eurorühma esimehe ning majandus- ja rahandusküsimuste voliniku funktsioonide ühendamisele, et esindada euroala üldist huvi eurorühmas ning võimaldada tal anda aru Euroopa Parlamendile, mida praegu ei tehta;

28. märgib, et Euroopa majandus- ja rahandusministri valimise korral kohaldataks õiguslike alustena eurorühma käsitleva protokoll nr 14 artiklit 2 ning Euroopa Liidu lepingu artiklit 17;

29. leiab siiski, et selle meetmega peaks kaasnema eurorühma põhjalik reform, millega rühmale antakse ametlikum staatus, ning eurorühm peaks näiteks avaldama üksikasjalikke protokolle, et tagada nendel kohtumistel tehtavate oluliste otsuste läbipaistvus;

30. tuletab lisaks meelde oma veendumust, et majandus- ja rahaliidu demokraatliku puudujäägi probleemi on võimalik lahendada üksnes siis, kui Euroopa kodanikud on veendunud, et selle raames kaitstakse ka sotsiaalse progressi põhimõtet ning et tööhõivet, palkade kasvu ning sotsiaalnorme ei peeta makromajanduslike ja eelarvega seotud küsimustega võrreldes kõrvalisteks;

31. märgib, et majandus- ja rahaliidu süvendamine ning eelarvepoliitika kooskõlastamine on väga vajalik eelkõige pangandus- ja kapitaliturgude liidu, aga ka Euroopa Valuutafondi rakendamise seisukohalt. Samas tuleb arvesse võtta poliitilist olukorda ja üldsuse arvamust.

Brüssel, 5. juuli 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ